

Chovná fena

Podle chovatelských podmínek je dolní hranicí pro nakrytí feny dovršení **15** měsíců.

Pozor, to že fena v tomto věku je schopna reprodukce neznamená, že je plně způsobilá k chovu a psychicky zralá na to, aby odchovala štěňata. Je na chovateli, jak posoudí svou fenu. Chovnost feny končí dovršením **8 let**. Krytí feny více psy během jednoho hárání je nepřijatelné. Nežádoucí nakrytí feny musí být nahlášeno klubu.

! Náhradu za krytí se doporučuje sjednat písemně!

Říje (hárání) **feny** má za normálních podmínek šestiměsíční cyklus, trvá přibližně 21 dní a dělí se na tyto fáze:

proestrus – začátek říje, sliznice dělohy se zduřuje, praskají cévky – feny začíná krvácet, vateň se zvětšuje

estrus – vlastní říje, jasně červeně zbarvený výtok přechází do hnědé a slábne, vateň je maximálně zduřená

metestrus – vzniká na vaječnících žluté tělíčko a děloha je připravena k oplození vajíček

diestrus – po neoplození vajíček – vstřebává se žluté tělíčko, děloha se zklidňuje

anestrus – konec říje

Pokud ale dochází ke krytí pak po metestru.

Po oplodnění vajíček vzniká březost, žluté tělíčko přetrvává a oplodněná vajíčka se zachycují na sliznici dělohy-

Příznaky říje

(kromě toho, že si chovatel vede přesný záznam) - zhruba tři týdny před vlastní říjí, má fena slabý žlutohnědý výtok, již začíná „vonět“ psům, ale protože se dobře vylizuje, je toto snadno přehlédnutelné, zvětšování vatně a časté vylizování, často močí, přibližně třetí den začíná krvácet, méně poslušná, od devátého dne krvácení svolná ke krytí, zhruba 14 den už se krytí brání (u některých fen později)

Jak správně určit termín krytí

Při optimálním stavu je fena ke krytí 10. – 12 den hárání. Ale protože existují výjimky, jsou tady metody, které stanoví přesnější termín:

- **vyšetření poševního výtěru** – nedává stoprocentní výsledky, slouží jako pomocná metoda
- **odběrem krve na obsah progesteronu** – zvýšení hormonu v krvi indikuje správnou dobu krytí
- **výtěry vatně** – správný termín je, když se výtok na tamponu změní z jasně červeného na hnědě, špinavě červený (*nažloutlá barva – to je konec říje*)

tabulka s hodnotami progesteronu

Normální průběh je:		
Progesteron	Fáze pohlavního cyklu	Doporučený termín krytí
pod 2 ng/ml	proestrus	nutné opakované vyšetření za 3-5 dní
2–3 ng/ml	den LH peaku	opakované vyšetření nebo krytí za 3-4 dny
3, 1–4, 5 ng/ml	období po LH peaku	kryt za 2-3 dny
4, 6–8 ng/ml	období po ovulaci	kryt za 1-2 dny
8, 1–16 ng/ml	ukončení fertilního období	kryt ihned

Krytí

Zásadně jezdí fena za psem. Je to proto, že je pes ve svém prostředí, aby byl klidný a plně se věnoval feně.

Krytí má tři fáze:

předehra – není to jen hraní, ale taky dráždění sexuálních reflexů a ověřování, zda je fena připravena ke krytí

vlastní krytí – fena stojí a čeká až pes naskočí, majitel psa kontroluje a pomáhá mu a chovatel fenu drží za hlavu

svázání – důsledek velkého rozšíření žaludu a pyje psa, po celou dobu svázání pes vstřikuje semeno po kapkách s jednosekundovým intervalem.

Svázání může trvat až 30 minut. Po svázání chovatel na dvě minuty podrží feně zadní nohy nahoře (*není bezpodmínečně nutné*) aby se semeno udrželo u děložního krčku a ponechá fenu v klidu.

Opakování krytí není nutné, pokud je fena ve správném termínu a správně rozháraná. Jinak je možné krytí opakovat za 1 – 2 dny.

Nezapomenout podepsat krycí listy a smlouvu o náhradě za krytí.

Nežádoucí nakrytí

Co dělat, pokud nepozorností chovatele k tomu dojde?

- Čekat, jak to dopadne, jestli fena bude březí, nebo ne.
- Nechat fenu porodit a **neprodleně** to oznámit HPCH
- poradit se s veterinářem a zahájit hormonální léčbu a příště dávat lepší pozor!